

דברי תורה לפרשת קרח

מאת ד"ר לאה הימלפרב

פרשת קרח

השבת נקרא בפרקי אבות:
"בן זומא אומר: איזהו חכם הלומד מכל אדם, שנאמר: מכל מלמדי השכלתי" (ד. א. -).
ופירש רבינו יונה:
"שכל כך אוהב החכמה ומתאוה אליה ששואל לכל אדם ואף מי שאינו יודע כי אם
דבר אחד ילמד ממנו ואז יצליח דרכו ואז ישכיל."
על רקע ההנחיה החינוכית לימודית של בן זומא, שידע לקחת פסוק ולדרוש אותו עד שאמרו-
עליו" משמת בן זומא בטלו הדרשנים) ("סוטה ט, טו), אביא את אחד מהסבריו של האדמו"ר
ממודז'יץ זצ"ל לחטאו של קרחו.
לדעת ה"אמרי אש", "קרח סבר שכולם שווים בדרגתם והוא אינו צריך בלימוד התורה לשאול
ולדרוש אצל תלמידי חכמים אחרים. ניתן ללמוד זאת מדבריו "כִּי כָל - הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה כְּלָמֵי קֹדֶשׁ שִׁים",
ומפירושו של רש"י": כלם שמעו דברות בסיני מפי הגבורה."
ומסביר ה"אמרי אש" את דברי ריש לקיש... "ויקח] קרח [...שלקח מקח רע לעצמו) "סנהדרין
קט, ע"ב): למדנו, שקרח לקח היינו למד תורה שהיא בבחינת" מקח "לעצמו, בלי לשאול-
אחרים. חוקי הקניין חלים על התורה, כפי שאומר התנא": התורה נקנית בארבעים ושמונה
דברים) ("אבות ו, ה.) על כן" בדומה לעסקי מסחר שבהם אדם הולך ודורש אפילו אצל
סוחרים קטנים ממנו.. כן הוא על אחת כמה וכמה בענייני עסק התורה הקדושה דטוב סחרה
מכל סחורה."

אחת מארבעים ושמונה דרכי הקניין היא הענוה, ועל כן האדם צריך ל"השפיל עצמו לדרוש ולחקור אצל תלמידי חכמים... כמאמר' עשה לך רב (אבות א, ו...) אם יפול בעצת היצר לגאות והתנשאות, בזה קונה לעצמו מקח רע. "התורה מציינת ש"קרח בן יצהר". אומר ה"אמרי אש": "יצהר היינו שמן, ושמן ירמוז לגאווה... וזהו מקח רע לעצמו... כי הוא מעורב בגאות והתנשאות."

ומסיים ה"אמרי אש" במסר ברור ללומדי התורה:

"ויסוד גדול הוא להצלחה בתורה, שינהג בעניות ולא יתנשא בעצמו לומר, הן יודע ספר אני בעצמי ומה לי לילך להתייעץ עם תלמידי חכמים אחרים.... ואדרבה, ישתדל תמידין כסדרן לשאול ולהתייעץ עם תלמידי חכמים אחרים, ובכך מובטח לו סייעתא דשמיא שלא יבוא לידי מכשול בקוצו של יו"ד."

¹רבי שמואל אליהו טאוב, אמרי אש, ב, תשס"ו (רשימות תש"ל), עמ' תיא.